

Bogdan Piątkowski, Jerzy Stelmach

Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

UWAGI O GLOBALNEJ POLITYCE EKONOMICZNEJ MIĘDZYNARODOWEGO FUNDUSZU WALUTOWEGO

1. Wstęp

Międzynarodowy Fundusz Walutowy, realizując swoją funkcję kredytową, włożył istotny wkład w rozwój współczesnej gospodarki światowej. Dla wielu krajów kredyty funduszu okazały się niezwykle pomocne na drodze przywracania równowagi płatniczej i osiągania stabilizacji makroekonomicznej. Działalności kredytowej funduszu nie ominęła jednak fala krytyki, która zaostrzyła się po kryzysach walutowo-finansowych lat 90.

Lista zarzutów kierowanych pod adresem MFW jest bardzo długa, a liczne spośród nich zostały obecnie powszechnie uznane, w wielu zaś sprawach o fundamentalnym znaczeniu zapanował szeroki konsens. Dlatego też w artykule omówiono najważniejsze – zdaniem autorów – uwagi krytyczne mające bezpośredni wpływ na kształt globalnej polityki ekonomicznej, rozumianej tu głównie jako oddziaływanie na zmienne makroekonomiczne za pomocą narzędzi polityki monetarnej i fiskalnej, a także stosowanie programów dostosowawczych, które obejmują również działania o charakterze strukturalnym [Winiarski, 2001, s. 655-667].

Celem artykułu jest przedstawienie i ocena stanowisk ekspertów, ekonomistów oraz polityków co do osiągnięć, porażek, przeprowadzonych reform, a także przyszłości MFW. Zaprezentowane w artykule uwagi przedstawiono w dwóch perspektywach: ekonomicznej oraz polityczno-instytucjonalnej. Wnioski końcowe mogą być pomocne w lepszym zrozumieniu nowych kierunków działalności MFW.

2. Uwagi o charakterze ekonomicznym

W świetle przemian zachodzących w gospodarce światowej nie istnieje potrzeba szerszego udowadniania tezy, że dobrze zaprojektowana i elastyczna polityka ekonomiczna jest istotnym elementem zarządzania w skali makroekonomicznej. Jednocześnie warte rozważenia wydaje się to, iż na ogół MFW opowiadał się prze-

ciwko takiej elastyczności, co często prowadziło do małej skuteczności uzgodnionych z nim programów dostosowawczych. Dalsze uwagi mają na celu próbę wykazania słuszności postawionej tezy.

W pierwszej kolejności należy wymienić nieuwzględnianie przez MFW specyficznych dla każdego kraju uwarunkowań wstępnych skutecznego funkcjonowania gospodarki rynkowej oraz kosztów społecznych reform gospodarczych związanych z jej wprowadzeniem. Szczególnie było to widoczne w państwach dawnego bloku radzieckiego, w których połączenie ze sobą dwóch trudnych problemów – przejścia do gospodarki rynkowej i transformacji ustrojowej – doprowadziło do okresów wieloletniej dekoniunktury. Teoretyczne modele ekonomiczne MFW, stworzone głównie na podstawie obserwacji zachowań wysoko rozwiniętych systemów gospodarczych, nie zawsze prawidłowo opisywały skomplikowane procesy zachodzące w krajach wschodzących. Przenoszenie pewnych, skądinąd nie do końca sprawdzonych wzorców w zakresie polityki strukturalnej i stabilizacyjnej do krajów wychodzących z socjalizmu i centralnego planowania było znacznym uchybieniem. Stąd zbyt sztywne stosowanie się do zaleceń i wskazówek, wynikających z modeli monetarystycznych, brak należytego rozpoznania lokalnej sytuacji i idących za tym dostosowań, prowadziły do nieefektywnej realizacji polityk stabilizacyjnej.

Dużo uwagi skupiają błędy MFW dotyczące poprawnej kolejności [Krugman, Obstfeld, 2007, s. 500] i zbyt szybkiego tempa wprowadzania zalecanych rozwiązań gospodarczych. Promowanie liberalizacji rynków kapitałowych przed stworzeniem systemu zabezpieczeń i ram kontrolno-prawnych czy przypisywanie zbyt dużej wagi procesom prywatyzacji przed powstaniem konkurencji i odpowiednich regulacji, liberalizacja handlu zagranicznego przed poprawą sytuacji wśród krajowych producentów – są to przykłady zarzutów, które MFW uznał za słuszne i w ostatnich latach zmienił sposób działania. W obecnie zalecanych programach stabilizacyjnych więcej miejsca poświęca się m.in. konieczności wzmocnienia systemu finansowego, edukacji, ochronie zdrowia i środowiska naturalnego, zabezpieczeniu społecznemu i tworzeniu instytucjonalnych ram funkcjonowania gospodarki. Oznacza to, iż MFW w coraz większym stopniu również wykazuje troskę o stabilność społeczną i łagodzenie presji nieuchronnie wywieranej na społeczeństwo podczas zmiany lub rozwoju struktur gospodarczych. Takie rozszerzenie orientacji MFW na dziedziny znajdujące się poza pierwotnym obszarem makroekonomicznym najprawdopodobniej wynika z licznych głosów krytycznych [Stiglitz, 2006, s. 40] dotyczących tego, że realizacja polityki monetarnej (a szczególnie dążenie do określonego poziomu inflacji) nie jest celem samym w sobie, lecz środkiem wiodącym do celu. Tym nadrzędnym zaś celem jest trwały wzrost, zwalczanie ubóstwa oraz stabilność makroekonomiczna, która z kolei nie stoi w sprzeczności ze sprawiedliwym podziałem owoców wzrostu gospodarczego.

Przechodząc od powyższych, powszechnie dyskutowanych uwag o charakterze ogólnym do bardziej szczegółowych zastrzeżeń, należy wspomnieć o tym, że

w wielu przypadkach globalna polityka ekonomiczna MFW, zamiast przeciwdziałać wadom rynku prywatnego kapitału lub wyrównywać efekty tych wad, często je powiększała. Na przykład w październiku 1997 r., na początku ogólnie znanego kryzysu finansowego, fundusz opowiadał się za szerszym stosowaniem takiej polityki, jaka leżała u podstaw coraz większej częstotliwości występowania kryzysów. Ignorując empirycznie potwierdzone stylizowane fakty [Dąbrowski, 2001; Kaminsky, Reinhart, Vegh, 2004] wskazujące, iż przepływy kapitałowe działają procyklicznie, z reguły MFW zalecał, aby kraje w sytuacji recesji stosowały politykę restrykcyjną. Szczególnie problematyczna jest polityka wysokich stóp procentowych, którą MFW narzucał w celach stabilizacji kursów walutowych. Wysokie stopy procentowe najczęściej prowadziły do wzrostu ciężaru zadłużenia, nie zaś do przywrócenia zaufania inwestorów do danej waluty, co przez długi czas było oficjalnym uzasadnieniem MFW. Badania [Kashiwabara, Kunimune, 1999] wykazały, że polityka wysokich stóp procentowych stanowi niewłaściwe narzędzie walki z inflacją, zwiększa prawdopodobieństwo występowania niestabilności przepływów kapitałowych w przyszłości, pogłębia kryzys krajowego systemu finansowego, a ponadto, w krótkim okresie nie zapewnia skutecznej stabilizacji kursów walutowych [Kunimune, 1999, s. 337-354].

Polityka, którą MFW proponował jako warunek udzielania pożyczek, często nie zapewniała odpowiedniego stopnia elastyczności w stosowaniu kryteriów kwalifikowalności związanych z handlem tak, aby umożliwić krajom beneficjentom określenie ich własnego stopnia otwarcia rynku, na jaki są zdecydowane. Warunki kwalifikowalności MFW wywierały na krajach o niskim dochodzie nacisk w celu jednostronnego otwarcia przez nie rynku poza ramami negocjacji WTO oraz ograniczały swobodę negocjowania na ich warunkach w ramach WTO. Ten problem został zauważony przez Parlament Europejski, który „wyraża głębokie przekonanie, że należy, aby kraje rozwijające otwierały całkowicie swój rynek, bez ograniczeń dla przywozu z zewnątrz, jednakże powinny one mieć możliwość ustanowienia środków ochrony niektórych branż przemysłu na określony czas tak, aby umożliwić stały rozwój” [*Sprawozdanie w sprawie...*, 2006].

Rzadko dostrzegającym i wysuwającym argumentem krytycznym jest niedoskonały system rachunkowości stosowany przez MFW. Rachunkowość jest szczególnie ważna, ponieważ wywiera wpływ na wyniki sporządzanych raportów analitycznych, a zatem pośrednio na podejmowane decyzje w sprawie pomocy dla danego kraju. Na przykład wprowadzenie do systemu rachunków narodowych tzw. zielonego PKB¹ i zwrócenie na niego większej uwagi skłoniłoby kraje rozwijające się do przeznaczania większych środków na ochronę środowiska oraz zapewniłoby korzystniejszą wycenę kontraktów dotyczących posiadanych przez nich zasobów naturalnych. Schematy rachunkowości MFW nie tworzą bodźców do ustanawiania

¹ Zielony PKB (*green GDP*) uwzględnia straty z tytułu ubytku zasobów i degradacji środowiska naturalnego (por. [Stiglitz, 2007, s. 170]).

funduszy stabilizacyjnych stanowiących ważne narzędzie służące do zapewnienia makrostabilności oraz w znacznym stopniu izolują kraje surowcowe przed wahaniami cen ich zasobów naturalnych. Spowodowane jest to traktowaniem wydatków z funduszy stabilizacyjnych na równi z innymi formami wydatków finansowanych z deficytów budżetowych. Taka sytuacja wystąpiła w Chile w końcu lat 90., gdy MFW zakwestionował [IMF Concludes..., 2001] wydatki z utworzonego w 1985 r. funduszu stabilizacyjnego, w którym lokowano część środków ze sprzedaży miedzi. W rezultacie rząd Chile zastosował mniej ekspansywną politykę w okresie recesji i doznał wyraźniejszego spowolnienia wzrostu. Rachunek deficytu budżetowego może budzić wątpliwości również z powodu jednoznacznego ujmowania sprzedaży aktywów kraju (m.in. zasobów naturalnych i prywatyzacji) jako środka zmniejszającego deficyt. Takie postrzeganie redukcji deficytu nie zawsze jest właściwe, ponieważ wiele krajów pozbywa się swoich zasobów za nieznaczną część ich pełnej wartości, np. przeprowadza prywatyzację na niekorzystnych warunkach. Podobnie zaciąganie pożyczek przez przedsiębiorstwa stanowiące własność państwową traktowane jest przez MFW jako rodzaj długu rządowego. Oznacza to, że rentowne inwestycje mogą nie dochodzić do skutku, ponieważ zaciągnięcie pożyczki na sfinansowanie inwestycji automatycznie zwiększa deficyt budżetowy. W przypadku krajów zobowiązanych do utrzymania pewnego poziomu zadłużenia, dokonanie niezbędnych inwestycji wymusza cięcia w innych pozycjach wydatków, np. na ochronę zdrowia lub edukację. Z drugiej zaś strony, brak inwestycji może przełożyć się na zmniejszenie efektywności i konkurencyjności przedsiębiorstw państwowych.

Warto zwrócić też uwagę na uderzający kontrast między ilością istniejących środków wywierania nacisku na kraje rozwijające się i kraje będące w okresie transformacji a bezsilnością MFW w zakresie wywierania znacznego wpływu na politykę krajów uprzemysłowionych, których polityka budżetowa i bilans płatniczy nie w pełni spełniają kryteria ustalone przez MFW, a zatem mogą podważyć międzynarodową stabilność finansową. Upublicznienie na arenie międzynarodowej przez MFW samej krytycznej oceny sytuacji gospodarczej kraju rozwijającego się często może być wystarczającym powodem do negatywnej i dalekosiężnej reakcji uczestników globalnych rynków finansowych, ucieleśnionej np. w odpływie kapitału lub wzroście stóp procentowych od zaciąganych przez taki kraj pożyczek. W przypadku krajów wysoko rozwiniętych taka informacja najprawdopodobniej zostanie zignorowana lub jedynie nieznacznie i krótkookresowo wpłynie na atrakcyjność inwestycyjną danego kraju.

3. Uwagi o charakterze polityczno-instytucjonalnym

Międzynarodowy Fundusz Walutowy prowadzi działalność już 60 lat, został założony bowiem w 1944 r., a swoje projekty zaczął realizować od 1947 r. Jasne jest, że w czasie tak długiego istnienia wielokrotnie zmieniała się jego rola, a także

zadania i funkcje, m.in. dlatego, że zmieniał się otoczenie gospodarcze, w którym działał. W działalności MFW można wyróżnić kilka okresów, a w każdym z nich organizacja skupiała się na realizacji swoich zadań w innym obszarze gospodarki światowej, w sensie pełnionych przez nią funkcji, ale również regionów świata, dla których projekty były prowadzone. Aż do lat 80. XX wieku MFW realizował zazwyczaj projekty dla swoich głównych udziałowców, natomiast w ciągu ostatnich 30 lat jego działalność skupia się na projektach dla krajów rozwijających się z Europy Wschodniej, Ameryki Południowej i Łacińskiej, Azji Wschodniej oraz Afryki. W nawiązaniu do tego zostaje postawiona teza, która będzie uzasadniana w dalszej części artykułu: MFW bardzo często w swojej obecnej działalności kieruje się interesem państw – głównych udziałowców, interesem osób zarządzających funduszem lub też lobbujących grup biznesowych, które często nie są zbieżne, a nawet bywają rozbieżne z interesami jego głównych beneficjentów.

Na początku warto wspomnieć, że największą władzą w MFW dysponują dwa organy: Rada Gubernatorów oraz Rada Administracyjna, a na czele MFW stoi Dyrektor Generalny. Obecnie jest nim wybrany we wrześniu 2007 r. ekonomista i polityk z Francji Dominique Strauss-Kahn. Rada Gubernatorów jest najwyższym organem decyzyjnym w MFW. Zasiadają w niej gubernatorzy oraz ich zastępcy, czyli po dwóch przedstawicieli z każdego kraju członkowskiego. Gubernatorem jest zazwyczaj minister finansów, a jego zastępcą prezes banku centralnego. Jest to organ uchwalodawczy i decyduje o podstawowych sprawach związanych z działalnością MFW. Decyzje takie podejmowane są na corocznych sesjach. Rada Administracyjna jest stałym organem wykonawczym, który prowadzi bieżące sprawy organizacji. W jej skład wchodzi 24 dyrektorów – 5 mianowanych i 19 wybieranych w głosowaniu. Mianowani pochodzą z krajów o najwyższych kwotach udziałowych (USA, Japonii, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji), a wybierani z krajów dysponujących niższymi kwotami. Rada spotyka się zazwyczaj kilka razy w tygodniu, a decyzje na jej posiedzeniach podejmowane są większością głosów [Naruszewicz, Czerewacz, 2003, s. 14-21]. Aktualnie największy procentowy udział na głosowaniach mają: USA – 16,79%, Japonia – 6,02%, kraje europejskie – blisko 40% (w tym UE ok. 35%), Chiny – 3,66%, Arabia Saudyjska – 3,17%. Pozostałe kraje mają mniejsze udziały [www.imf.org...].

Kwestią budzącą wiele kontrowersji jest wybór Dyrektora Generalnego MFW. Decyzja o wyborze Dominique'a Straussa-Kahna związana jest z niepisaną umową pomiędzy największymi udziałowcami MFW, USA oraz krajami UE, która obowiązuje od początku istnienia MFW i Banku Światowego, na mocy której Bankiem Światowym kieruje obywatel USA, a MFW obywatel UE. Dokonywanie wyboru dyrektora MFW na podstawie względów politycznych, a nie tylko i wyłącznie ze względów merytorycznych podważa jego wiarygodność w oczach mniejszościowych udziałowców funduszu, a w związku z tym jest jedną ze słabości organizacyjnych MFW.

Kwestią oczywistą, a także teoretycznie uzasadnioną w ekonomii głównego nurtu jest to, że każda organizacja działa w celu zadbania o interesy swoich właścicieli. MFW od początku swojej działalności aż do lat 70. XX wieku skupiał się głównie na realizacji projektów, takich jak [Żabińska, 2005, s. 9-10]:

- powojenna pomoc dla Europy, odbudowa i rozwój po zniszczeniach wojennych i stworzenie ram światowego ładu gospodarczego,
- wprowadzenie światowego systemu kursów walutowych,
- walka ze skutkami kryzysów naftowych.

Wszystkie podejmowane w tym okresie działania były realizowane na rzecz krajów uprzemysłowionych, czyli głównych udziałowców funduszu. Eksperci oceniają, że w tym czasie MFW wywiązywał się bardzo dobrze ze swojej działalności, było bardzo niewiele przykładów nieudanych projektów. W kolejnych latach nastąpiło przesunięcie zaangażowania finansowego MFW z krajów uprzemysłowionych do krajów rozwijających się. Od lat 70. XX wieku MFW zajmował się w głównej mierze następującą działalnością [Żabińska, 2005, s. 9-10]:

- pomoc dla zadłużonych krajów rozwijających się,
- wspieranie transformacji systemowej,
- walka z kryzysami finansowymi.

W tym okresie postawiono wiele uzasadnionych zarzutów, jeżeli chodzi o prowadzone przez fundusz projekty, a związane były one z tym, że pomimo udzielania pomocy krajom rozwijającym się (udziałowcom mniejszościowym) wciąż dbano głównie o interesy krajów rozwiniętych (udziałowców większościowych).

Jednym z przykładów takich zachowań jest znaczna pomoc finansowa udzielona przez MFW na początku lat 80. krajom Ameryki Południowej (Brazylia, Argentynie), ponieważ kraje te były dłużnikami rządu oraz podmiotów prywatnych z USA, a kryzys gospodarczy, który je wówczas opanował, pozwalał przypuszczać, że wierzyciele będą mieli duże problemy z wywiązaniem się ze swoich zobowiązań. Taka polityczna stronniczość MFW w przyznawaniu pożyczek jest, i nie bez przyczyny, poddawana krytyce ze strony wielu ekspertów.

W latach 90. MFW wspierał transformację systemową, udzielając pożyczek wielu krajom byłego bloku socjalistycznego, m.in. Polsce. Jednakże, prowadząc negocjacje, próbował narzucać lub wręcz narzucał beneficjentom prowadzenie polityki makroekonomicznej, która była błędna, a czasem nawet niekorzystna. Autorzy szerzej omówili ten problem już w punkcie poprzednim. Warto jedynie dodać, że podstawa teoretyczna, którą MFW kierował się, doradzając krajom przechodzącym transformację, oparta została na słynnym i szeroko krytykowanym konsensie waszyngtońskim [Waszczuk, 2005, s. 131-138; Kołodko, 1999, s. 119-140]. Program został sformułowany pod koniec lat 80. w USA przez ekonomistów MFW, Banku Światowego oraz Departamentu Skarbu USA i był stosowany wobec krajów rozwijających się i rynków wschodzących. Wiele zastrzeżeń dotyczyło m.in. pomocy udzielonej Kenii w 1993 r., gdzie zbyt szybka liberalizacja bezpośrednich inwestycji zagranicznych, wprowadzona za namowami MFW, doprowadziła do

upadku 14 miejscowych banków, które nie były konkurencyjne w stosunku do wielkich globalnych grup bankowo-ubezpieczeniowych [Stiglitz, 2006, s. 44].

Część błędnych decyzji MFW może być również z powodzeniem tłumaczona przy wykorzystaniu koncepcji nowej ekonomii politycznej. Jednym z obszarów badawczych tej szkoły jest funkcjonowanie grup interesu, a szczególnie prowadzony przez nie na szeroką skalę lobbing. Grupy biznesowe lobbują na rzecz swoich interesów także pracowników MFW. Wielu ekonomistów i analityków finansowych twierdzi, że udzielenie przez fundusz pomocy krajom Azji Południowo-Wschodniej w czasie kryzysu finansowego w 1997 r. przyniosło największą korzyść inwestorom zagranicznym, którzy w ten sposób ograniczyli swoje straty finansowe, a może być wręcz postrzegane jako nic nie kosztujące ubezpieczenie dla dłużników i wierzycieli. Zdaniem ekspertów, takie postępowanie jest błędne, ponieważ może wzmacniać pokusę nadużycia [Żabińska, 2005, s. 24-25].

Inną koncepcją nowej ekonomii politycznej, o której warto tutaj wspomnieć, jest koncepcja *path dependence*². Mówi ona, że ludzie postępują w zgodzie ze swoją wiedzą i doświadczeniem, rzadko wychodząc poza ich ramy. Zostało wspomniane wcześniej, że w przypadku udzielania pomocy krajom rozwijającym się decydenci MFW skupiają się głównie na polityce monetarnej i innych kwestiach finansowych. Na podstawie koncepcji *path dependence* można to tłumaczyć w sposób następujący: w Radzie Gubernatorów zasiadają zazwyczaj ministrowie finansów oraz prezesi banków centralnych, a w Radzie Administracyjnej dyrektorzy, którzy w przeszłości również pracowali w branży finansowej, dlatego przy podejmowaniu decyzji dotyczących programów gospodarczych dla krajów beneficjentów w głównej mierze zwracają oni uwagę na aspekty finansowe.

Jednym z rozwiązań, które mogłoby poprawić wiarygodność MFW, jest uszczegółowienie sprawozdań z posiedzeń oraz zwiększenie jawności prowadzonych przez Fundusz programów. Kolejnym rozwiązaniem, które warto zalecić, jest wzmocnienie kontroli parlamentarnej przez państwa członkowskie, co mogłoby doprowadzić do większej dbałości decydentów MFW o realizowanie interesów beneficjenta programu, a nie interesów głównych udziałowców organizacji.

Jednakże bez zmiany systemu głosowania, która doprowadziłaby do przekazania głosów przez większościowych udziałowców na rzecz mniejszościowych udziałowców, jest bardzo mało prawdopodobne, żeby interesy wielu państw beneficjentów zostały w należyty sposób zabezpieczone.

4. Zakończenie

Dobrze zaprojektowana i elastyczna globalna polityka ekonomiczna może pozwoli uniknąć większości dolegliwości związanych z okresami recesji, kryzysów

² Angielskie sformułowanie *path dependence* jest pojęciem trudnym do przetłumaczenia na język polski, dosłowne tłumaczenie brzmi bowiem „zależność ścieżkowa” i nie oddaje w pełni sensu tej konstrukcji teoretycznej.

finansowych lub przemian gospodarczych. Skuteczność takiej polityki powinna być wyrażana nie tylko w wymiarze PKB, lecz także w braku kontrproduktywnych zmian i deprecjacji kapitału społecznego.

Przedstawione uwagi krytyczne nie oznaczają kwestionowania potrzeby istnienia instytucji, której celem jest stabilizacja sytuacji gospodarczej świata. Dziś, w dobie globalizacji i dużej zmienności rynków finansowych, jest ona szczególnie potrzebna. Wymaga jednak dostosowania do nowej rzeczywistości ekonomicznej. W centrum współpracy na rzecz rozwoju musi znajdować się zasada wolności państwa partnerskiego MFW, która oznacza, że przedstawiciele (zespół ekonomistów i polityków) państwa realizującego u siebie projekt funduszu powinni mieć ostateczne zdanie, co do kształtu realizowanego projektu, a MFW będzie pełnił jedynie funkcję doradcy oraz zabezpieczał stronę finansową projektu, udzielając najpotrzebniejszych pożyczek.

Literatura

- Dąbrowski M. (red.), *Currency Crises in Emerging Markets – Selected Comparative Studies*, Raport CASE nr 41, Warszawa, 2001.
- IMF Concludes 2001 Article IV Consultation with Chile, Public Information Notice No. 01/73, MFW, 2001.
- Kaminsky G.L., Reinhart C.M., Vegh C.A., *When it Rains, it Pours: Procyclical Capital Flows and Macroeconomic Policies*, NBER Working Paper no. 10780, 2004.
- Kashiwabara C., Kunimune K., *The Role of the IMF*, [w:] *Asian Economic Crisis 97/98: Issues In Macroeconomic Imbalances, Capital Outflows and Financial Crises*, Institute of Developing Economies, Tokio 1999.
- Kołodko G.W., *Od szoku do terapii. Ekonomia i polityka transformacji*, Poltext, Warszawa 1999.
- Krugman P.R., Obstfeld M., *Ekonomia międzynarodowa. Teoria i polityka*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- Kunimune K., *Exchange Rate Stabilization and IMF High Interest Rate Policy: a Critical Reconsideration Using a Dynamic Model*, „Journal of Developing Economies” 1999, XXXVII-3, s. 337-354.
- Naruszewicz S., Czerewacz K., *Międzynarodowe instytucje finansowe wobec wyzwań współczesności*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Administracji Publicznej w Białymstoku, Białystok 2003.
- Sprawozdanie w sprawie rewizji strategicznej Międzynarodowego Funduszu Walutowego*, Parlament Europejski, Komisja Gospodarcza i Monetarna, A6-0022/2006.
- Stiglitz J.E., *Globalizacja*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa, 2006.
- Stiglitz J.E., *Wizja sprawiedliwej globalizacji. Propozycje usprawnień*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- Waszczuk J.J., *Międzynarodowe środowisko finansowe. Kierunki instytucjonalizacji*, Wydawnictwo Key Text, Warszawa 2005.
- Winiarski B. (red.), *Polityka gospodarcza*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa, 2001.
- Żabińska J. (red.), *Rola międzynarodowych organizacji finansowych w stabilizowaniu światowego systemu finansowego*, część 1, AE, Katowice, 2005.
- www.imf.org/external/about.htm.

NOTES ON GLOBAL ECONOMIC POLICY OF IMF

Summary

There has been a great deal of criticism raised against the International Monetary Fund's prescription. The IMF itself came to acknowledge some of these criticisms. This paper provides a study concerning the chosen comments on global economic policy of IMF. The main aim is to present and assess views of the authorities on successes, failures, conducted reforms, and future of the organization. The notes considered in this paper are analyzed from two perspectives: economic and political. The obtained conclusions can be of help in better understanding of new directions of the Fund's activity.